

Arbetsmarknadsprognos
 Handel- och
 administrationsprogrammet

Innehållsförteckning

Inledning	4
Handelsrådets inspel till regionernas planeringsunderlag	5

Sammanfattning

Handeln har valt att ställa sig utanför årets prognosredovisning som grundar sig på Arbetsförmedlingens Yrkesprognoser och SCB:s regionala prognos över tillgång och efterfrågan då de noterade att den data som prognosen byggde på var kopplat till yrkena som utgjorde handel- och administrationsprogrammet. Detta program har lags ner då det ansåg vara för spretigt och i för låg omfattning leda till arbete inom branschen. År 2022 ersattes Handel- och administrationsprogrammet med Försäljnings och serviceprogrammet. Därmed utgår prognosen från fel ingångsvärden och ger en missvisande bild av behov och efterfrågan.

Dock kan noteras att handeln de senaste åren har drabbats hårt av pandemin. Detta ledde till att anställda lämnade branschen antingen för att de blivit uppsagda eller för att de bedömde att branschen var osäker. Med all sannolikhet kommer handeln drabbas hårt av stundande lågkonjunktur vilket vi redan ser tydliga tecken på. Detta riskerar leda till att färre söker sig till handeln. Samtidigt befinner sig handeln i en omfattande strukturomvandling som innebär att de behöver anställa för att anpassa sig till ny marknad utifrån digitalisering, e-handel och globalisering. Här finns stort behov av dels yrkeskompetenta och specialiserade personer, dels kompetenser inom digitalisering som programmerare, dataanalytiker och online marknadsförare, men även mer traditionella yrken som logistik och inköpare.

Branschens behov finns även inom yrken som traditionellt är inom andra branscher. Till exempel transportbranschen som lager och terminal. Handeln kan därmed i strukturomvandlingen behöva fasa ut/minska vissa yrken till följd av automatisering och ny teknik, men samtidigt ha stora rekryteringsbehov inom nya yrken och ser sig som en klar framtidsbransch.

Handel och administrationsutbildning

Inledning

Handelsbranschen där flera av administrationsyrkena också funnits är en bred branschgren som rymmer både parti- och detaljhandeln. Runt 19 procent av stockholmarna arbetar inom handeln. Efter anställda i privata tjänstenärningar är handeln den näst största branschen bland anställda i Stockholm 2022.¹

Den ökade digitaliseringen av samhället, vilken har accelererats bland annat av coronapandemin, påverkar handeln i stor utsträckning. Förskjutningen av branschstrukturen mot mer e-handel och mer digitaliserade system förändrar bland annat kompetensbehoven från försäljningskompetens till högre digital kompetens.² Branschen genomgår en större strukturomvandling vilket gör avtryck på tillgång och efterfrågan för handels- och administrationsutbildade på medellång och lång sikt.

Omkring 48 300 förvärvsarbetande i Stockholms län hade en handels- och administrationsutbildning på gymnasial nivå år 2018. Spridningen över arbetsmarknaden var stor. Drygt 20 procent arbetade inom parti- och detaljhandeln. Det saknas heltäckande information om arbetsgivarnas efterfrågan på personer med dessa utbildningar i länet vid prognosens början.

Utgångsläge för prognosen

Branschförstudningen för handeln var tänkt att vara en sammanställning av tre separata delar som avslutningsvis sammanvägs.

De tre delar som analysen bygger på är inledningsvis Arbetsförmedlingens yrkesprognoser som sträcker sig dels på kort sikt fram till 2022, dels på medellång sikt fram till 2026. Därefter den Regionala prognosen över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till år 2035 och slutligen branschen som ger sin prognos på kort och mellanlång sikt samt eventuella synpunkter på övriga prognoser för ett mer kvalitativt perspektiv.

I detta fall har Regionen och Kompetensarena Stockholm valt att avvika från beskrivet upplägg med anledning av återkopplingen som Handelsrådet och handelns parter har lämnat. Se nedan avsnitt Handelsrådets inspel till regionernas planeringsunderlag och Branschens bedömning på medellång sikt.

---

¹ https://stockholmshandelskammare.se/sites/default/files/2022-08/stockholmsbarometern_2022_Q2_lasversion.pdf

² Handelsanställdas förbund (2018) Hur påverkar digitaliseringen framtida sysselsättning och kompetensbehov i handeln? En be-dömning av utvecklingen 2015–2030

Istället redovisas just denna och en sammanvägd bedömning

Handelsrådets inspel till regionernas planeringsunderlag

Övergripande synpunkter på analysen från SCB

Den analys som regionerna har beställt från SCB utgår ifrån utbildningsgrupper som i sin tur bygger på programstrukturen från gymnasiet. För vår bransch innebär det att regionernas långsiktiga analys/prognos kommer utgå ifrån fel gymnasieprogram.

Hösten 2022 fick handeln ett nytt gymnasieprogram Försäljnings- och serviceprogrammet som ersatte Handels- och administrationsprogrammet. Bakgrunden till programförändringen är att branschen under många års tid har uppmärksammat problemet med att HA-programmet är för brett och otydligt. Programmet leder inte till jobb i handeln i den uträkning som bör vara fallet när det rör sig om ett yrkesprogram. Förhoppningen är att det nya FS-programmet bättre ska möta branschens kompetensbehov.

När analysen utgår från HA-programmet, som har två olika inriktningar handel och administration (FS-programmet har inga inriktningar), blandas ett urval av handelsyrken ihop med generella administrativa yrken som efterfrågas på en bred arbetsmarknad. Samtidigt är det viktiga yrkesgrupper inom handeln som inte tas med i analysen, till exempel stora yrkesgrupper som lagerarbetare och terminalarbetare.

Eftersom handeln rekryterar brett från flera olika yrkesprogram (och även studieförberedande program), anser handelns parter att det är fel att den här typen av analyser gällande handelns kompetensbehov utgår från ett enskilt gymnasieprogram. Det vore mer relevant att bygga analysen på en branschanalys av viktiga och kritiska kompetenser för handeln.

Branschens bedömning på medellång sikt

Här vill Svensk Handel hänvisa till den kompetensrapport som de publicerade hösten 2022³, [Kompetensrapport](#)

I rapporten går det bland annat att läsa om handelns framtida kompetensbehov och det redovisas dessutom yrkesprognoser med uppskattning om rekryteringsbehov för år 2030. Prognosen är på nationell nivå och för till

---

³ [https://cms.svenskhandel.se/storage/documents/dokument/aktuellt-och-opinion/rapporter-och-foldrar/vriga-
rapporter/Kompetensrapport%202022.pdf](https://cms.svenskhandel.se/storage/documents/dokument/aktuellt-och-opinion/rapporter-och-foldrar/vriga-rapporter/Kompetensrapport%202022.pdf)

exempel yrkesgruppen butikssäljare uppskattats det totala rekryteringsbehovet år 2030 uppgå till 48 000 personer.

Alla dessa personer kommer dock inte att rekryteras direkt från skolan. I rapporten redovisas siffror på hur många personer som åtminstone skulle behöva komma från utbildningssystemet år 2030 med relevant utbildning för att tillgodose handels personalbehov. Detta är alltså under antagande att endast en tredjedel av rekryteringsbehovet tillgodoses via utbildningssystemet och att handeln därutöver lyckas rekrytera resterande två tredjedelar från andra branscher. För yrkesrollen butikssäljare uppskattas 16 000 personer komma direkt ifrån skolan för det enskilda året 2030.

Vi kan mot denna bakgrund konstatera att nuvarande Försäljnings- och serviceprogram på gymnasiet, som beräknas examinera cirka 2 500 till 3000⁴ elever per år på nationell nivå, inte på långa vägar tillgodoser branschens behov av utbildad personal. Det finns med andra ord stort utrymme utifrån efterfrågeperspektivet att utöka antalet utbildningsplatser under den period som prognosen stäcker sig.

Förutom kompetens från gymnasiet är det stor efterfrågan på spetskompetens som i första hand rekryteras från högre utbildning. Yrkesroller som till exempel programmerare, dataanalytiker, logistik, inköpare och online marknadsförare är det stor efterfrågan på. Yrkesroller som oftast lyfts fram som bristyrken. I rapporten redovisas prognoser även för dessa yrken.

Mer detaljerad information om branschens kompetensbehov går att läsa i rapporten.

---

⁴ Antal avgångselever från Handels- och administrationsprogrammet enligt Gy 2011 läsåret 2021/22 med gymnasieexamen var 2 574 (Sveriges Officiella Statistik).